

28/12

GEN. HOSPITALS
PUNE - 1.
225
3/5/11

शासकीय व शासन अनुदानित आरोग्य विज्ञान अभ्यासक्रमाच्या महाविद्यालयातील पदवी व पदव्युत्तर विद्यार्थ्यांसाठी शैक्षणिक शुल्काचे दर सुधारीत करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग,
शासन निर्णय क्र.एएमसी-१००७/६२८/प्र.क्र.१४८/०७/शिक्षण-२
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : १ मार्च, २०११

वाचा:- शासन निर्णय, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभा क्रमांक एमईडी-१००३/सीआर-२०८/०३/शिक्षण-२, दिनांक ६.९.२००३

प्रस्तावना: उपरोक्त शासन निर्णयाद्वारे शासन व शासन अनुदानित आरोग्य विज्ञान अभ्यासक्रमाच्या महाविद्यालयातील शैक्षणिक शुल्काचे दर निश्चित करण्यात आले होते. सन २००३-०४ ते २००५-०६ या कालावधीत प्रत्येक वर्षासाठी (१२ महिन्यांसाठी) आरोग्य विज्ञानाच्या विविध शाखांमधील पदवीपूर्व आणि पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाकरिता निश्चित केलेल्या शैक्षणिक शुल्काच्या दराचे पुनर्विलोकन करून ते सुधारीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय: शासकीय तसेच शासन अनुदानित आरोग्य विज्ञान अभ्यासक्रमाच्या महाविद्यालयातील विद्यमान शैक्षणिक शुल्क हे खाजगी आरोग्य विज्ञान अभ्यासक्रमाच्या महाविद्यालयांच्या तुलनेत फारच कमी आहे. शासकीय महाविद्यालये तसेच संलग्नित रुग्णालयांसाठी शासनास बराच आर्थिक भार सोसावा लागतो. त्यामुळे प्रस्तावनेत नमूद केल्याप्रमाणे शैक्षणिक शुल्काच्या दरात सुधारणा करणे आवश्यक झाले आहे. याबाबत साकल्याने विचार करून शासन तसेच शासन अनुदानित संस्थांमधील महाविद्यालयात पदवीपूर्व आणि पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांसाठी सन २०११-१२ पासून खाली नमूद केल्याप्रमाणे शैक्षणिक शुल्क आकारण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे.

अ.क्र.	विद्यार्थ्यांचे नाव	प्रतिवर्ष शैक्षणिक शुल्क + विकास निधी (रुपयामध्ये)
१.	वैद्यकीय	४०,००० + ५,०००
२.	दंत	३०,००० + ३,०००
३.	आयुर्वेद	१५,००० + ३,०००
४.	युत्तानी	१५,००० + ३,०००
५.	भौतिकोपचार व व्यवसायोपचार	१५,००० + ३,०००
६.	डी.एम.एल.टी.	१८,००० + निरंक
७.	परिचर्या	६,००० + निरंक
८.	बी.पी.एम.टी.	१८,००० + निरंक

वरील शुल्क सन २०११-१२ पासून लागू करण्यात येत असून सन २०१२-१३ पासून त्यापुढील प्रत्येक शैक्षणिक वर्षी सदर शैक्षणिक शुल्कात १० टक्के एवढी वाढ पुढी

Increase in Fee/-

B. J. MEDICAL COLLEGE PUNE
2/5/11

✓
1/16 Section / Naaring
Bome
Felm
3/3

10/11
4/11

Copy

5/3/11

SM
DM Bena
4/3/11

४०

- ४) निम्नलिखित होईपर्यंत करण्यात येईल. शैक्षणिक शुल्कात १० टक्के वाढ करण्यात आनंतर, आवश्यक असल्यास, येणाऱ्या रकमेचे रूपांतर रु.१००/-च्या पटीतील उच्च्य रकमेत पूर्णाकीत करण्यात येईल व तेवढे शुल्क आकारण्यात येईल.
- विद्यार्थी प्रवेशित होताना आकारण्यात आलेले शैक्षणिक शुल्क त्याचा/तीचा यासकम पूर्ण होईपर्यंत लागू राहील.
- वरील शैक्षणिक शुल्काशिवाय इतर संवीर्ण शुल्कात खालीलप्रमाणे वाढ करण्यात आणून सदर वाढ सन २०११-१२ या शैक्षणिक वर्षापासून लागू राहील.

क्र.	नाम	विद्यमान शुल्क (रुपये)	प्रस्तावित शुल्क (रुपये)	शुल्काचे स्वरूप
	प्रवेश शुल्क	१०००	१,५००	प्रथमवर्षात प्रवेश घेताना
	जिम्खाना शुल्क	५००	५००	प्रतिवर्षी
	वसतिगृह	२०००	४०००	प्रतिवर्षी

वरील शुल्क वाढीशिवाय खालीलप्रमाणे अतिरिक्त शुल्क सन २०११-१२ या शैक्षणिक वर्षापासून आकारण्यात येत आहे.

क्र.	नाम	शुल्क (रुपये)	शुल्काचे स्वरूप
	ग्रंथालय अनामत	२०००	प्रथम वर्षात प्रवेश घेताना एकावेळी, (अभ्यासक्रम पूर्ण झाल्यावर परतवा योग्य)
	ग्रंथालय शुल्क	१०००	प्रतिवर्षी

सन २०११-१२ या शैक्षणिक वर्षापूर्वी आरोग्य विज्ञान अभ्यासक्रमास प्रवेश झालेल्या विद्यार्थ्यांकडून पूर्वीच्याच दराने शैक्षणिक शुल्क घेण्यात यावे. तसेच विकास निधी, प्रवेश फी, जिम्खाना फी, वसतीगृह फी, ग्रंथालय अनामत रक्कम व अतिरिक्त शुल्क, इत्यादी संबंधित अधिष्ठातांच्या नावे असलेल्या महाविद्यालयाच्या स्वीय ग्रंथालयात (पीएलए) जमा करण्यात यावे.

हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अंतौगचारिक संदर्भ क्र.४०४/२०१०/१२, दि. १ जुलै, २०१० च्या सहमतीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदरचा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या (www.maharashtra.gov.in) या वेबसाईटवर प्रसिध्द करण्यात आलेला असून त्याचा संकेतांक क्र. १०११०३०१२०४७४०००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

सही/-

(मिलिंद म्हैसकर)
सचिव, महाराष्ट्र शासन

श्री. राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मुंबई

४४०२

उच्च शिक्षण संचालनालयाच्या अखत्यारितील शिष्यवृत्ती/आर्थिक सहाय्य योजनांतर्गत पात्र लाभार्थ्यांना त्यांच्या आधार संलग्नित बँक खात्यात रक्कम थेट जमा करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : स्कॉलर-४९१७/प्र.क्र.१४६/मशि-२,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : ०२ ऑगस्ट, २०१७.

वाचा :- (१) महाराष्ट्र आधार (वित्तीय व इतर अर्थ सहाय्य, लाभ आणि सेवा यांचे लक्षित वितरण) अधिनियम, २०१६.

(२) शासन अधिसूचना, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग, क्रमांक:स्कॉलर-४९१७/
प्र.क्र.१४६/मशि-२, दिनांक२९.०६.२०१७.

प्रस्तावना :-

गुणवान व होतकरू विद्यार्थ्यांसाठी राज्य शासनाकडून देण्यात येणाऱ्या काही शिष्यवृत्ती/आर्थिक सहाय्य योजना उच्च शिक्षण संचालनालयामार्फत राबविण्यात येतात.

२. संदर्भाधीन क्र. १ येथील महाराष्ट्र आधार (वित्तीय व इतर अर्थ सहाय्य, लाभ आणि सेवा यांचे लक्षित वितरण) अधिनियम, २०१६ मध्ये शासनाकडून देण्यात येणारे कोणतेही आर्थिक सहाय्य, लाभ व सेवांच्या प्रयोजनार्थ संबंधित लाभार्थ्यांचे अधिप्रमाणन किंवा पुरावा म्हणून आधार क्रमांक प्राप्त करून त्यांच्या आधार संलग्नित बँक खात्यात वित्तीय लाभाची रक्कम थेट जमा करण्याची तरतूद केली आहे. सदर अधिनियमातील कलम ३ व ४ मधील तरतुदीनुसार संदर्भाधीन क्र.२ येथील अधिसूचनेन्वये उच्च शिक्षण संचालनालयामार्फत विद्यार्थ्यांना राज्य शासनाकडून देण्यात येणारी शिष्यवृत्ती/आर्थिक सहाय्य योजनांची सूची व सदर योजनेचा लाभ मिळण्यासाठी ओळख सिद्ध करण्याच्या प्रयोजनार्थ ओळखीचे अधिप्रमाणन किंवा पुरावा अधिसूचीत केले आहेत. त्यानुसार अधिसूचीत केलेल्या शिष्यवृत्ती/आर्थिक सहाय्य योजनांचा लाभ देण्याच्या प्रयोजनार्थ संबंधित लाभार्थ्यांचे अधिप्रमाणन किंवा पुरावा म्हणून आधार क्रमांक प्राप्त करून, त्यांच्या आधार संलग्नित बँक खात्यात वित्तीय लाभाची रक्कम थेट जमा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

३. तरी संदर्भाधीन क्रमांक २ येथील अधिसूचनेमध्ये अधिसूचित केलेल्या शिष्यवृत्ती/आर्थिक सहाय्य योजनेंतर्गत पात्र लाभार्थी विद्यार्थ्यांना देण्यात येणारी लाभाची रक्कम ही थेट लाभार्थ्यांस त्यांच्या आधार संलग्नित बँक खात्यात शासनाकडून जमा करण्यासाठी पुढीलप्रमाणे निर्देश देण्यात येत आहे.

शासन निर्णय :-

संदर्भाधीन क्रमांक १ येथील महाराष्ट्र आधार (वित्तीय व इतर अर्थ सहाय्य, लाभ आणि सेवा यांचे लक्षित वितरण) अधिनियम, २०१६ मधील तरतूदी व संदर्भाधीन क्रमांक २ येथील

अधिसूचना विचारात घेवून, शैक्षणिक वर्ष २०१७-१८ पासून उच्च शिक्षण संचालनालयाच्या अखत्यारितील **परिशिष्ट "अ"** मधील शिष्यवृत्ती/आर्थिक सहाय्य योजनेअंतर्गत देण्यात येणाऱ्या लाभाची रक्कम संबंधित महाविद्यालयांना देण्याऐवजी, पात्र लाभार्थ्यांस थेट त्यांच्या आधार संलग्नित बँक खात्यात जमा करण्यात यावी.

२. प्रस्तुत शिष्यवृत्ती/आर्थिक सहाय्य योजनेच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी समन्वय अधिकारी म्हणून संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे हे राहतील. तसेच, सहाय्यक संचालक (लेखा), उच्च शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना उक्त शिष्यवृत्ती/आर्थिक सहाय्य योजनेकरीता आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

३. शिष्यवृत्ती/आर्थिक सहाय्य योजनेतर्गत देण्यात येणाऱ्या लाभाची रक्कम पात्र लाभार्थ्यांच्या आधार संलग्नित बँक खात्यात जमा करण्यासाठी पुढीलप्रमाणे कार्यपध्दती विहित करण्यात येत आहे :-

(१) **परिशिष्ट "अ"** मध्ये नमूद केलेल्या शिष्यवृत्ती/आर्थिक सहाय्य योजनेच्या लाभासाठी शासनाने वेळोवेळी निश्चित केलेली कार्यपध्दती, अटी, शर्ती व निकष लागू राहतील.

(२) अर्जदार विद्यार्थ्यांनी शिष्यवृत्ती/आर्थिक सहाय्य योजनेसंदर्भातील ऑन-लाईन अर्जासोबत त्यांच्या आधार क्रमांकाबरोबरच आधार संलग्नित बचत बँक खात्याचा तपशिल द्यावा. संबंधित शैक्षणिक संस्था/महाविद्यालये/विद्यापीठे/सक्षम प्राधिकारी यांनी सदर योजनेसंबंधीच्या शासन निर्णयान्वये वेळोवेळी विहित केलेल्या कार्यपध्दतीनुसार प्राप्त अर्जांची छाननी करावी व DBT पोर्टलवर दर्शविल्याप्रमाणे पुढील कार्यवाही करावी.

(३) शैक्षणिक संस्था/विद्यापीठे/महाविद्यालयांनी प्रत्येक विद्यार्थ्यांचा प्रवेश निश्चित करताना त्यांचा आधार क्रमांक हा संबंधित शैक्षणिक संस्था/विद्यापीठ/महाविद्यालयाच्या सांकेतिक क्रमांकाशी (Unique Number) (AISHE Code अथवा शैक्षणिक संस्था/विद्यापीठ/महाविद्यालयाने दिलेला नोंदणीकृत क्रमांक) जोडून त्याआधारे विकसित केलेली विद्यार्थ्यांची परिपूर्ण माहिती (Data Base) ही प्रस्तावित DBT पोर्टलशी जोडण्यासाठी संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना उपलब्ध करून द्यावी.

(४) संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी प्रत्येक योजनेकरिता राष्ट्रीयकृत बँकेत एक संयुक्त खाते उघडून त्याद्वारे लाभार्थी विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्ती राज्यस्तरीय DBT पोर्टल मार्फत अदा करण्याची कार्यवाही करावी. वर नमूद खात्याव्यतिरिक्त इतर कोणतेही खाते जिल्हा/तालुका/विभागस्तरावर ठेवण्यात येऊ नये.

(५) उच्च शिक्षण संचालनालयाने शिष्यवृत्ती/आर्थिक सहाय्य योजनेची माहिती महाविद्यालयाच्या सांकेतिक क्रमांकासह (Unique Number) विद्यापीठ/

महाविद्यालयाचा नोंदणीकृत क्रमांक (AISHE) DBT पोर्टलला जोडण्याची कार्यवाही करावी.

(६) सदर प्रयोजनार्थ माहिती तंत्रज्ञान संचालनालयाकडून केंद्रीभूत थेट लाभ हस्तांतरण पोर्टल विकसित करण्यात येत असून, यासंदर्भात वेळोवेळी मार्गदर्शक सूचना स्वतंत्रपणे निर्गमित करण्याची कार्यवाही करण्यात येईल. शिष्यवृत्ती/आर्थिक सहाय्य योजनेसंदर्भातील अर्ज करण्यापासून शिष्यवृत्ती/आर्थिक सहाय्याची रक्कम लाभार्थी विद्यार्थ्यांच्या आधार संलग्नित बँक खात्यात जमा करण्यापर्यंतच्या सर्व प्रक्रियेसाठी राज्यस्तरीय DBT पोर्टलचा वापर करणे अनिवार्य राहिल.

(७) पात्र लाभार्थ्यांनी त्यांचा आधार क्रमांक हा ऑन-लाईन अर्जासोबत देणे आवश्यक असेल. तसेच ज्या बँक खात्यात पात्र लाभार्थ्यांना रक्कम प्राप्त करून घ्यावयाची आहे, असे खाते ऑन-लाईन अर्जासोबत दिलेल्या आधार क्रमांकाशी संलग्न असल्याची खात्री करून घ्यावी.

(८) उक्त योजनेअंतर्गत सध्या लाभ घेत असलेले व नवीन लाभार्थी विद्यार्थ्यांना यापुढे राज्यस्तरीय DBT पोर्टलवर नव्याने अर्ज करणे अनिवार्य राहिल. या योजनेअंतर्गत पात्र लाभार्थी विद्यार्थ्यांसाठी शिष्यवृत्ती/आर्थिक सहाय्याची रक्कम अदा करतेवेळी लाभार्थी विद्यार्थी, अभ्यासक्रम व शैक्षणिक संस्था/महाविद्यालय/विद्यापीठनिहाय सविस्तर यादी उपलब्ध करून देण्याची जबाबदारी उच्च शिक्षण संचालनालयाच्या सक्षम प्राधिकाऱ्याची असेल. तसेच सदर यादी उच्च शिक्षण संचालनालयाच्या संकेतस्थळावर न चुकता प्रसिध्द करणे बंधनकारक राहिल.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्रमांक २०१७०८०२१६१६१४४४०८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

**Rohini
Bhalekar**

Digitally signed by Rohini Bhalekar
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra,
ou=Higher And Technical Education Dept,
postalCode=400032, st=Maharashtra,
2.5.4.20=440c600559857f4234e969f892346
c88247ac81346a1b7229bf9917deb7bce48,
cn=Rohini Bhalekar
Date: 2017.08.02 16:18:20 +05'30'

(रोहिणी भालेकर)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रत,

१. मा.राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई,
२. मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
३. मा.मंत्री, (उच्च व तंत्र शिक्षण) यांचे विशेष कार्य अधिकारी, मंत्रालय, मुंबई,

४. मा.राज्यमंत्री, (उच्च व तंत्र शिक्षण) यांचे खाजगी सचिव मंत्रालय, मुंबई,
५. सर्व मा. मंत्री व मा. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
६. अपर मुख्य सचिव (वित्त), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
७. प्रधान सचिव (कृषि), कृषि व प.दु.म. विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
८. प्रधान सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधि द्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
९. प्रधान सचिव, माहिती तंत्रज्ञान (सा.प्र.वि.) मंत्रालय, मुंबई,
१०. प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
११. सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
१२. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई,
१३. संचालक, तंत्र शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई,
१४. संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (सदर शासन निर्णय सर्व शैक्षणिक संस्था/ सर्व महाविद्यालये/ सर्व विद्यापीठे यांच्या निदर्शनास आणण्यात यावा.)
१५. कुलसचिव, सर्व अकृषि विद्यापीठे,
१६. सर्व विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण (संचालक, उच्च शिक्षण यांच्यामार्फत)
१७. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/नागपूर,
१८. महालेखापाल (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/नागपूर,
१९. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
२०. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,
२१. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,
२२. उपसचिव (मशि/विशि/तांशि) उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
२३. कक्ष अधिकारी, मशि-३, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
२४. अपर मुख्य सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण यांचे स्वीय सहायक,
२५. निवड नस्ती मशि-२.

परिशिष्ट "अ"

अ.क्र.	योजनांची नावे
१	हिंदी मधील मॅट्रिकोत्तर अभ्यासासाठी अहिंदी भाषिक राज्यातील विद्यार्थ्यांना देण्यात येणारी शिष्यवृत्ती
२	राज्य शासनाची खुली गुणवत्ता शिष्यवृत्ती
३	गणित व भौतिकशास्त्र विषयातील प्रज्ञावान विद्यार्थ्यांना देण्यात येणारी शिष्यवृत्ती
४	शासकीय विद्यानिकेतन शिष्यवृत्ती
५	एकलव्य आर्थिक सहाय्य
६	गुणवान विद्यार्थ्यांना आर्थिक सहाय्य
७	राज्य शासनाची दक्षिणा अधिछात्रवृत्ती
८	शासकीय संशोधन अधिछात्रवृत्ती
९	जवाहरलाल नेहरू विद्यापीठ शिष्यवृत्ती
१०	माजी सैनिकांच्या पाल्यांना आर्थिक सहाय्य
११	स्वातंत्र सैनिकांच्या पाल्यांना आर्थिक सहाय्य

राज्यशासनाच्या शिष्यवृत्त्या
दरत सुधारणा

महाराष्ट्र शासन

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग

शासन निर्णय क्र. एससीएच २००३/(४०५/०३)/मशि-१

मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई-४०० ०३२.

दिनांक : ५ फेब्रुवारी, २००४

- पहा :-
- १) शासन निर्णय, शिक्षण व समाजकल्याण विभाग क्र. एससीएच १०६५-यू/२९ सप्टेंबर, १९६५.
  - २) शासन निर्णय, शिक्षण, क्रीडा व समाजकल्याण विभाग क्र. एससीएच १४७०/१०७५७२/ एसा, दिनांक १४ मे, १९७१.
  - ३) शासन निर्णय, शिक्षण व सेवायोजन विभाग क्र. एससीएच १०८२/ ४१९९/ डिशि-३, दि. १३ ऑगस्ट, १९८५.
  - ४) शासन निर्णय, शिक्षण व सेवायोजन विभाग क्र. एससीएच १०८५/ ५०६२००/(२६५१) दि. २१ ऑक्टोबर, १९८५.
  - ५) शासन निर्णय, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग क्र. विपस-१०९३/ ६५५२७(८०)/ मशि-४, दि. १ जुलै, १९९४.
  - ६) शिक्षण संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे पत्र क्र. उशिस / शिष्य/ योजना / बदल /१४-अई, दिनांक २४ जुलै, २००३.
  - ७) विद्यापीठ अनुदान आयोग, नवी दिल्ली यांचे पत्र क्र. एफ-१९-१/२००२(SA-I/ Policy), दिनांक ५-२-२००३.
  - ८) शिक्षण संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे पत्र क्र. उशिस / शासंअछा/येलेरे / बदल /१४-अई /१४१९, दिनांक २७ जानेवारी, २००४.

शासन निर्णय

उच्च शिक्षणाच्या अंतर्गत असणाऱ्या विविध शिष्यवृत्त्यांच्या दरत सुधारणा करण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होत आहे. शासन आता या निर्णयाद्वारे राज्य शासनाच्या खालील शिष्यवृत्त्यांच्या दरत त्यासमोर दर्शविल्याप्रमाणे सुधारणा करण्यास मंजूरी देत आहे :-

शिष्यवृत्तीचे नाव	संघ	सध्याचे दर	सुधारित दर २००३-०४ पासून
राज्यसकीय संशोधन मंडळावृत्ती	१४	रु. ४००/- दरमहा + रु. ५०/- दरमहा सादिलवार खर्च	रु. ७५०/- दरमहा + रु. १०००/- वार्षिक सादिलवार खर्च
राज्यशासनाची खुर्ची पुणवता शिष्यवृत्ती	१२०८	रु. ३५/- दरमहा	रु. १००/- दरमहा
राज्यशासनाची शिक्षण अधिकाऱ्यावृत्ती	७५	रु. ६०/- दरमहा	रु. २५०/- दरमहा
गणित व भौतिकशास्त्र शिष्यांतील प्रशासन विभागाच्या देण्यात येणारी शिष्यवृत्ती	२००	रु. ४०/- दरमहा	रु. १००/- दरमहा
नवाहरलाल नेहरू विद्यापीठ, नवी दिल्ली शिष्यवृत्ती	१	रु. ५०००/- दरमहा + रु. ५०००/- वार्षिक सादिलवार खर्च	रु. ८०००/- दरमहा + रु. १००००/- वार्षिक सादिलवार खर्च

२. यादरोबरच एकलव्य आर्थिक सहाय्य योजनेसाठी असलेली उत्पन्नाची भाग्यः
रु.३५,०००/- ऐवजी रु. ७५,०००/- करण्यास व गुणवान विद्यार्थ्यांक आर्थिक सहाय्य
देण्याकरिता वरिष्ठ महाविद्यालयांच्या बाबतीत गुलनोकरणासाठी किमान ५५% गुण व कॉलेज
महाविद्यालयांच्या बाबतीत गुलनोकरणासाठी किमान ५५% गुण आवश्यक करण्यास शासने
शासनाची मंजूरी देण्यात येत आहे.

३. यांवर होणारा खर्च “ २२०२, सर्वसाधारण शिक्षण, ०३, विद्यापीठीय व उच्च
शिक्षण” या प्रधान शीर्षकाखाली व संबंधित उपशीर्षकाखाली मंजूर तरतूदीतून भागविण्यात यावा.

४. हा शासन निर्णय २००३-०४ च्या अर्थसंकल्पीय अंदाजाबाबत प्रधान सचिव, वित्त
यांच्याकडे दिनांक १६.१.२००३ रोजी झालेल्या बैठकीत देण्यात आलेल्या मान्यतेस अनुसरून
निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

सु. द. पडवळ

(सु. द. पडवळ)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रांत,

शिक्षण संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

सर्व सह संचालक, उच्च शिक्षण, प्रादेशिक विभाग.

महालेखापाल (लेखा परीक्षा) -१/२, महाराष्ट्र, मुंबई/नागपूर.

महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) -१/२, महाराष्ट्र, मुंबई/नागपूर.

निवासी लेखापरीक्षा अधिकारी, मुंबई.

अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई.

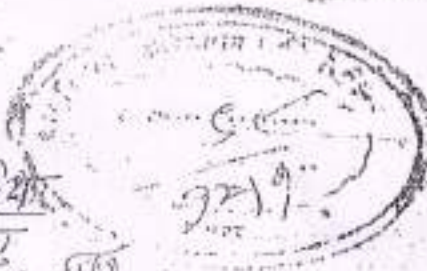
घोषाधिकारी, पुणे.

नियोजन विभाग / वित्त विभाग.

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग, कार्यासन-(साशि-२).

निवड नस्ती (गशि-१).

२६/१/०३

आरोग्य विद्या अभ्यासक्रमाच्या
शैक्षणिक शुल्काचे दर निश्चित
करण्याबाबत..

महाराष्ट्र शासन

वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग

शासन निर्णय क्रमांक एमईडी-१४९९/२७०३/प्र.क्र.२६०/९९/शिक्षण-१
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक : ५ जानेवारी, २००१

- वाचा : १) शासन निर्णय वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, क्रमांक एमईडी-१४९९/प्र.क्र.९३/९९/शिक्षण-१, दिनांक १२ मे, १९९९
- २) शासन पुरकपत्र: वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, क्रमांक एमईडी-१४९९/२७०३/प्र.क्र.२६०/९९/शिक्षण-१, दिनांक ३१ डिसेंबर, १९९९
- ३) शासन निर्णय वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, क्रमांक एमआएस-१०९७/९११/प्र.क्र.१७०/९७/शिक्षण-२, दिनांक ४ मार्च, १९९९

शासनाचा निर्णय : खाजगी वैद्यकीय व दंत महाविद्यालयातील मुक्त जागा व मुल्याधारित जागांचे वार्षिक प्रैक्षणिक शुल्क निश्चित करण्यासाठी उच्चतम मर्यादा केंद्र शासनाने निर्धारित करावी व त्याअंतर्गत राज्य शासनाने त्या अभ्यासक्रमांच्या शैक्षणिक शुल्काचे दर निश्चित करावेत आणि शैक्षणिक शुल्कांच्या घराचे पुनर्विलोकन दर ३ वर्षांनी करण्यात यावे असे मा. न्यायालयाचे निदेश आहेत. त्यानुसार आरोग्य विज्ञान अभ्यासक्रमांच्या शैक्षणिक शुल्काचे दर निश्चित करण्यासाठी संपर्भाषीन शासन निर्णयान्वये कुलगुरु, महाराष्ट्र आरोग्य विद्यापीठ, नाशिक यांच्या अध्यक्षतेखाली समित्यांचे गठन करण्यात आले होते. त्या समित्यांनी आपला अहवाल शासनास सादर केला. समितीच्या अहवालातील शिफारस व खाजगी वैद्यकीय/दंत अभ्यासक्रमांची महाविद्यालये चालविण्यासाठी संस्थांना येणारा खर्च विचारात घेऊन वैद्यकीय व दंत अभ्यासक्रमांच्या खाजगी महाविद्यालयात मुक्त जागा व मुल्याधारित जागांवर प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांकडून किती शुल्क आकारण्यात यावे याबाबतचा राज्य शासनाचा प्रस्ताव केंद्र शासनाला सादर करण्यात आला आहे. त्याबाबत केंद्र शासनाने अद्याप निर्णय घेतलेला नाही. तथापि शासकीय वैद्यकीय व दंत महाविद्यालयांमध्ये तसेच शासकीय/अनुदानित व खाजगी आयुर्वेद, युनानी व खाजगी होमिओपॅथी, भौतिकोपचार व व्यवसायोपचार आणि डी.एम.एल.टी. महाविद्यालयांमध्ये प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांकडून आकरणाऱ्याच्या शैक्षणिक शुल्काबाबत समितीच्या शिफारशी विचारात घेतून खालील प्रमाणे शैक्षणिक शुल्क निश्चित करण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे.

अ. क्र.	अभ्यासक्रम	महाविद्यालयाचा प्रकार	मुक्त जागा	मुल्याधारित जागा
१)	वैद्यकीय	शासकीय	१२,०००	-

(7)

महाराष्ट्र शासन, शिक्षण विभाग, मुंबई

११
११/११/११

२)	पदा	शासकीय	१०,०००	
३)	भीतिरेपचार व्यवस्थापिका	खाजगी	५,०००	२५,०००
४)	डी.एम.एल.टी.	खाजगी	५,०००	२५,०००

क्र. सं.	व्यवस्थापक	महाविद्यालयाचे प्रकार	मुक्ती जागा		मुल्याधारित जागा	
			स्वातंत्र्य रुग्णालय असल्यास	स्वातंत्र्य रुग्णालय नसल्यास	स्वातंत्र्य रुग्णालय असल्यास	स्वातंत्र्य रुग्णालय नसल्यास
१)	आयुर्वेद	शासकीय/ अनुदानित	५,०००	-	-	-
२)	युनानी	शासकीय/ अनुदानित	५,०००	-	-	-
३)	आयुर्वेद	खाजगी	७,०००	-	६०,०००	६५,०००
४)	होमिओपॅथी	खाजगी	७,०००	-	३५,०००	२०,०००
५)	युनानी	खाजगी	७,०००	-	३५,०००	२०,०००

२. वर निर्धारित केलेले शैक्षणिक शुल्काचे दर हे सन २०००-२००१ या वर्षापासून पुढील ३ वर्षासाठी लागू राहतील.

वैद्यकीय व शैक्षणिक व्यवस्थापकाच्या खाजगी वैद्यकीय महाविद्यालयांमध्ये आकारण्यात येणाऱ्या मुक्त जागा व मुल्याधारित जागासाठीचे प्रत्येकीव शुल्काचे दर केंद्र शासनाने त्याबाबतची उच्चतम मर्यादा निश्चित केल्यानंतर राज्य शासनाने निर्धारित करील.

३. शैक्षणिक शुल्क वाढीमुळे अनुदानित/आयुर्वेद/युनानी महाविद्यालयांना जेवढे वाढीय शुल्क मिळेल त्या प्रमाणात अनुदान कमी करण्यात यावे.

४. सदरचे आदेश हे वित्त विभागाच्या कनिष्ठकारिक संदर्भ क्र १६६ आय-१३/२००० दिनांक ५.६.२००० तालुके दिवसेल सहसृष्टीस अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार त. सं.ना.ने.

११/११/११
(उत्सवग चोव्हाडे)

कार्यरत, अधिकारी, शासनाचे शासन

प्रति,

- १. राज्यपाल यांचे कार्यालय, मुंबई.
- २. राज्यमंत्री यांचे कार्यालय, मुंबई.
- ३. राज्यमंत्री यांचे कार्यालय, मुंबई.
- ४. राज्यमंत्री यांचे कार्यालय, मुंबई.
- ५. राज्यमंत्री यांचे कार्यालय, मुंबई.
- ६. राज्यमंत्री यांचे कार्यालय, मुंबई.
- ७. राज्यमंत्री यांचे कार्यालय, मुंबई.
- ८. राज्यमंत्री यांचे कार्यालय, मुंबई.
- ९. राज्यमंत्री यांचे कार्यालय, मुंबई.
- १०. राज्यमंत्री यांचे कार्यालय, मुंबई.

वे. नि. प्र. ३०

शासकीय आणि शासन अनुदानित आरोग्यविज्ञान अभ्यासक्रमाच्या महाविद्यालयातील शैक्षणिक शुल्कांचे दर निश्चित करण्यात आले.

महाराष्ट्र शासन

शासन निर्णय क्रमांक एम.डी-१००३/सीआर-२००/०३/सि.प्र-२,
 वैद्यकीय शिक्षण व औषधी कार्ये विभाग,
 मंत्रालय, मुंबई

1285
 10-10

दिनांक १ सप्टेंबर, २००३
 वाचा शासन निर्णय वैद्यकीय शिक्षण व औषधी प्रत्येक क्रमांक एम.डी-१४९२/२००३/प्र.क्र.२६०/२९/सि.प्र-१, दिनांक १ जानेवारी, २००१

शासकीय आणि शासन अनुदानित आरोग्यविज्ञान अभ्यासक्रमाच्या महाविद्यालयात प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांकडून आकारावयाचे शैक्षणिक शुल्क या अंगोदर उपरोक्त संदर्भाधीन दिनांक १ जानेवारी, २००१ च्या शासन निर्णयाद्वारे निश्चित करण्यात आले होते. सदरचे शैक्षणिक शुल्क सन २०००-०१ पासून २००१-२००३ या तीन शैक्षणिक वर्षासाठी निश्चित करण्यात आले होते. मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या ११ व्या अधिभाषणा खंडपीठाने टी.एम.ए. व्ही. फौजदार विरुद्ध जर्नाटक शासन प्रकरण क्रमांक २१०/९३ या प्रकरणात दिनांक २१.१०.०२ रोजी निर्णय दिला आहे. त्यासंदर्भात रिट पिटीशन क्रमांक २१०/९३ (हालगतिक अॅडव्होकेट एन्जुकेसन आणि इतर विरुद्ध जर्नाटक शासन व इतर) मध्ये दिनांक १४ ऑगस्ट, २००३ रोजी मा. सर्वोच्च न्यायालयाने स्पष्टीकरणार्थाने निदेश दिलेले आहेत. त्यानुसार शासकीय व शासन अनुदानित महाविद्यालयातील शैक्षणिक शुल्क आत्ताचून ठरविण्यास पूर्णतः मोकळीक आहे. या बाबी विचारात घेऊन शैक्षणिक शुल्काच्या बराच पुनर्विलोचन करून ते सुधारित करण्याची आज शासनाच्या विनयाधीन होती.

शासकीय विभागात ना प्रस्ताव सर्वोच्च न्यायालय, कर्नाट शासन खातीलप्रमाणे करण्याची करण्यास याद्वारे मान्यता देत आहे.
 (अ) शासकीय व शासन अनुदानित संस्थांमधील महाविद्यालयात सन २००३-०४ ते २००५-०६ या कालावधीत प्रत्येक वर्षासाठी (१२ महिन्यांसाठी) आरोग्य विज्ञानाच्या विविध शाखांमधील पदवीपूर्व आणि पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाकरिता खालीलप्रमाणे शैक्षणिक शुल्क घेण्यास यावे.

क्र.	विद्याशाखेचे नाव	प्रस्तावित शैक्षणिक शुल्काचा दर रुपये
१)	वैद्यकीय	१८,०००/-
२)	दंत	२५,०००/-
३)	आयुर्वेद	१३,५००/-
४)	गुणनी	१३,५००/-
५)	भौतिकी, रसायन व व्यवसायोपचार	१८,०००/-
६)	बी.एम.एल.टी.	३,०००/-
७)	परित्याग	

Handwritten signature and date: 10/09

(ब) राजर्षि छत्रपती शाहू महाराज शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, कोल्हापूर, शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, अकोला आणि शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, लातूर, येथील तद्दीन महाविद्यालयातील शैक्षणिक शुल्क मात्र इतर वैद्यकीय महाविद्यालयांपेक्षा त्रोगुण ठरविण्यात आले असून, सदरचे शैक्षणिक शुल्क एक वर्षासाठी (१२ महिन्यांसाठी) दरवे ४०,०००/- प्रति विद्यार्थी याप्रमाणे आकारण्यात यावे.
 (क) सन २००३-०४ या शैक्षणिक वर्षापूर्वी आरोग्यविज्ञान अभ्यासक्रमास प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांकडून पूर्वीच्याच दराने शैक्षणिक शुल्क घेण्यास यावे.

२१/०९/०३ (१००३/०३/०३)

Handwritten signature and date: 10/9

शासकीय / अशासकीय अनुदानित व
विद्यार्थी संचालित अभियांत्रिकी /
तंत्रशास्त्र पदवी अभ्यासक्रमाचे शिक्षण
शुल्क , विकास शुल्क व इतर शुल्क
लागू करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग,

शासन निपाट, क्रमांक : टीईएच-२००३/१४८१/२००३/तशि-२

मैथिलय विस्तार भवन, मुंबई ४०० १२२

दिनांक : ११ सप्टेंबर, २००३

- संदर्भ : १। शासन निर्णय, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग क्र.
निर्णय-३३/२००३/१०/२००२/तशि-१,
दि.२० ऑगस्ट, २००२
- २। शासन निर्णय, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग क्र.
निर्णय ३३९/६/१४८१/तशि-२, दि.१५ मे, २००३

प्रस्तावना :- टी. एम. २. टी. प्रोव्हेंशन व इतर विरध कर्नाटक राज्य व इतर व्यापकरणां मा.सर्वोच्च
न्यायालयाने राखत करण्यात आलेल्या निर्णय क्रमांक ३२३/२०१९३ या संदर्भात मा.सर्वोच्च
न्यायालयाने ११ न्यायाधीशांच्या खंडपीठापुढे सुनावणी होऊन दिनांक २१ ऑक्टोबर, २००२ व
न्यायाधीशांच्या खंडपीठापुढे सुनावणी होऊन दि.१० ऑगस्ट, २००३ रोजी मा.सर्वोच्च न्यायालयाने निकाल
दिला आहे. तसेच याच प्रकरणात मा.उच्च न्यायालय, मुंबई याचे दिनांक २६ ऑगस्ट, २००३ व
दि.२ सप्टेंबर, २००३ रोजी दिलेल्या निर्णयाच्या अंतर्गत राज्यतेत शासकीय व अनुदानित अभियांत्रिकी /
तंत्रिक पदवी अभ्यासक्रमांच्या पदवितालेवार्ताल शिक्षण शुल्क , विकास शुल्क व इतर शुल्क निर्धारित
करावधाने होते.

इरील प्रमाणे न्यायानुसार अनुसरून राज्यातील शासकीय व अनुदानित व्यावसायिक
महाविद्यालयातील शिक्षण शुल्क पुनर्निर्णय करण्या संबंधीत विभागात प्रस्ताव दिनांक २६ ऑगस्ट, २००३
मे रोजी मॅजिस्ट्रेटच्या बैठकीत मा.सर्वोच्च न्यायालयाने आला होता. विभागाच्या सदर प्रस्तावास
संबंधित निर्णय घेण्यात आल्याने अखुन सदर न्यायालयाने आला आहे. शासकीय व अनुदानित शिक्षण शुल्क , विकास शुल्क व
इतर शुल्क लागू करण्याची बाब शासनाच्या विचारात घेता.

शासन निर्णय :- शासन अगुवा या शासन निर्णयान्वये सार्वजनिक शासकीय व अर्द्धसैनिक अभियांत्रिकी पदवी अभ्यासक्रमसाठी सन २००३-२००४ या शैक्षणिक वर्षासाठी खालीलप्रमाणे भाष्य शुल्क, विकास शुल्क व इतर शुल्क लागू करण्यासाठी मंजूरी देत आहे.

अभ्यासक्रम	लागू करण्यात यावयाचे शुल्क		
	शिक्षण शुल्क	विकास शुल्क	इतर शुल्क
१) अभियांत्रिकी पदवी	१५,०००	५,०००	६,०००। ♦

विकास शुल्क व इतर शुल्क हे सस्येच्या विक्रयसक्ततेना सस्येच्या स्वयं प्रयत्ने लेख्यपत्रे तैय्य येण्यात येईल. तर शिक्षण शुल्क हे आसकीय कोषागारातून जमा केले जाईल.

। ♦ : इतर शुल्कांचा गणना पुढीलप्रमाणे राहिल. :-

१) निमखाना फी (भाष्यदेवतांचे काढे, प्रोग्राम्स, वेडिकरण, इत्यादी)	रु. ५००/-	
२) ट्रेनिंग प्रोग्रॅम वेसमेंट फी	रु. ३००/-	
३) लायब्ररी फी	रु. ३००/-	
४) लायब्ररी ऑफ लॅबोरेटरी व्हेरन मनी डिपॉजिट (परराज्य योग्य, एकदाच अदा करण्यात येईल, प्रतिवर्षी नवीन)	रु. ५००/-	
५) इन्स्ट्रुमेंट ऑफ इट मॅन कॅम्पनीटीझ फी	रु. ५००/-	
६) अन्य अथवा सोशल नॉटरीज ऑफ अउट कल्लयन अक्विझीशन फी	रु. १२०/-	
७) लॅबोरेटरी फी	रु. २५,०००/-	
	एकूण	रु. ३०,०००/-

उपरोक्त भाष्य शुल्क ज्या प्रयोजनासाठी आकारण्यात आले आहेत त्याच प्रयोजनासाठी वापरण्यात यावीत.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व माझे,

(स्वा. र. गौरे)

व्यक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

अंचलिक, तंत्र शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

सहसंचालक, तंत्र शिक्षण, विभागाचे कार्यालय, मुंबई, पुणे, नागपूर, सांगली, अहमदाबाद, जयपूर व लखनऊ

सर्व शासकीय व अर्द्धसैनिकी अभियांत्रिकी महाविद्यालये, संशोधनकार्यालय :

सर्व अज्ञेय विभागांचे

महानिष्ठापक, महाराष्ट्र, ४१२, मुंबई / नागपूर

विन विभाग

निवासी लेखाधिकारी, मुंबई

दिवस नरते : ०१/११-११

**रत्नागिरी व सिंधुदुर्ग या दोन जिल्हयांसाठी कांकण
विभागीय शिक्षण मंडळाची स्थापना करणे व त्यासाठी
कराव्या लागणा-या पदनिर्मितीस मान्यता देण्याबाबत**

महाराष्ट्र शासन

शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग,

शासन निर्णय, क्रमांक: एसएससी-२००६/(१५/०६)/उमाशि-२,

मंत्रालय, विस्तार भवन, मुंबई-४०० ०३२,

दिनांक :१४ मार्च, २०११.

संदर्भ: मा. मंत्रिमंडळाचे सचिव, मुख्यसचिवांचे कार्यालय, सामान्य प्रशासन
विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२ यांचे दिनांक ८ जुलै, २००९ चे पत्र .

प्रस्तावना :-

महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक विभागीय शिक्षण मंडळाबाबत
राज्यातील माध्यमिक शालांना प्रमाणपत्र परीक्षा (इ. १० वी) व उच्च माध्यमिक प्रमाणपत्र परीक्षा
इयत्ता (इ. १२ वी) घेण्यात येताना, मध्या महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ
(राज्यमंडळ), पुणे अंतर्गत मुंबई, पुणे, आंगगावार्द, नागपूर, अमरावती, कोल्हापूर, नाशिक व नांदुर
अशी आठ विभागीय शिक्षण मंडळे कार्यरत आहेत.

सदर विभागीय शिक्षण मंडळातील कोल्हापूर विभागीय शिक्षण मंडळातून रत्नागिरी
व सिंधुदुर्ग हे दोन जिल्हे वगळून या दोन जिल्हयांसाठी स्वतंत्र कांकण विभागीय शिक्षण मंडळ
स्थापने करण्यासंदर्भात विधानमंडळात सन्माननीय सदस्यांकडून पांयघर मागणी करण्यात येत होती.
घासदभान विधानमंडळात वेळोवेळी झालेल्या चर्चेस अनुसरून व त्यावर मा. सभापती / मा. अध्यक्ष
यांनी दिलेल्या निर्देशानुसार तसेच लोकप्रतिनिधींनी व काही शिक्षक संघटनांनी केलेल्या
मागणीनुसार या दोन जिल्हयांसाठी स्वतंत्र विभागीय शिक्षण मंडळ स्थापने करण्याची व त्यासाठी
पदनिर्मिती करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळाने विभागीय मंडळाच्या
निर्मितीसाठी विहित केलेले निकष, दरवर्षी विद्यार्थी संख्येत होणारी वाढ व वरील बाब विचारात
घेऊन महाराष्ट्र माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ अधिनियम, १९६५ सधिन कलम ३ (२)
आणि ३ - अ अन्वये प्रदान करण्यात आलेल्या शर्तीचा वापर करून महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व
उच्च माध्यमिक विभागीय शिक्षण मंडळ, कोल्हापूर या विभागीय शिक्षण मंडळातून रत्नागिरी व
सिंधुदुर्ग हे दोन जिल्हे वगळून या जिल्हयांसाठी महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक

विभागीय शिक्षण मंडळ (कोकण विभागीय शिक्षण मंडळ) स्थापन करण्यास या आसन निणयान्वये मान्यता देत आहे.

२. महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळाच्या कोल्हापूर विभागीय शिक्षण मंडळाचे कार्यक्षेत्र व नव्याने स्थापन करण्यात येणा-या कोकण विभागीय शिक्षण मंडळाचे कार्यक्षेत्र खालीलप्रमाणे राहिल:-

अ.क्र.	कोल्हापूर विभागीय शिक्षण मंडळाने समाविष्ट असलेले जिल्हे	अ.क्र.	नव्याने स्थापन करण्यात येणा-या कोकण विभागीय शिक्षण मंडळाने समाविष्ट करावयाचे जिल्हे
१	कोल्हापूर	१	गनागिरी
२	सातारा	२	सिंधुदूर्ग
३	सांगली		

३. वरीलप्रमाणे कार्यक्षेत्र दर्शविणारी अधिमूचना तसेच महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक विभागीय शिक्षण मंडळाची (कोकण विभागीय शिक्षण मंडळ) स्थापन करण्याची मंडळाची अधिमूचना निर्गमित करण्याची कार्यवाही स्वतंत्रपणे करण्यात येईल.

४. कोकण विभागीय शिक्षण मंडळाचे मुख्यालय रत्नागिरी येथे राहिल.

५. कोकण विभागीय शिक्षण मंडळासाठी राजपत्रित अधिका-यांची खालील नद नव्याने नियुक्त करण्यास शासन मान्यता देत आहे:-

अ.क्र.	अधिका-याचे पदनाम	पदसंख्या	वेतनश्रेणी
१	विभागीय अध्यक्ष	१	रु.११६००-३९९००
२	विभागीय सचिव	१	रु.११६००-३९९००
३	सह सचिव	१	रु.११६००-३९९००
४	महासचिव	१	रु.९३००-३४६००
५	लेखाधिकारी गट-ब	१	रु.९३००-३४६००
	एकूण पदे	५	

वरील पाच पदांपैकी मंडळ अधिनियमातील तत्सूचीनुसार विभागीय अध्यक्ष, विभागीय सचिव, सह सचिव व महासचिव ही पदे महाराष्ट्र राज्य शिक्षण मंडळातील प्रशासकीय अधिका-यांमधून तर लेखाधिकारी गट-ब हे पद प्रतिनिधुक्तीने भरण्यात यावे.

६. कांऊण विभागीय शिक्षण मंडळासाठी खालीलप्रमाणे १६ कर्मचा-यांच्या पुन्हावेतन गटारपैकी कोल्हापूर विभागीय शिक्षण मंडळाकडून १५ पदे वर्ग करण्यात, तर १५ पदे पदांनतीने व २४ पदे नव्याने व सरळसेवेने भरण्यात मान्यता देण्यात येत आहे. खाल पदे ही भावृतीबंधानुसार तपसून भरण्यात यावीत.

अ. क्र.	पदनाम	मंजूर करावयाची एकूण पदे	कोल्हापूर विभागीय शिक्षण मंडळातून वर्ग करावयाची पदे	नव्याने निर्माण करावयाची पदे		वेतनश्रेणी
				पदांनतीने	सरळसेवेने	
१	वर्ग्य अधीक्षक	२	--	२	--	रु.१३००-३४८००
२	सहाय्यक अधीक्षक	२	--	२	--	रु.१३००-३४८००
३	पर्यवेक्षक लिपिक	३	--	३	--	रु.१३००-३४८००
४	वर्ग्य लिपिक	४	३	४	--	रु.१२००-२०२००
५	कॉन्सट लिपिक	२४	१२	--	१२	रु.१२००-२०२००
६	नाईक	१	--	१	--	रु.४४४०-६४४०
७	शिपाई	६	--	--	६	रु.४४४०-६४४०
८	सफाईगार	१	--	--	१	रु.४४४०-६४४०
९	माळी	१	--	--	१	रु.४४४०-६४४०
१०	वाहनचालक	२	--	--	२	रु.१२००-२०२००
११	परिष्ट लघुलेखक	१	--	१	--	रु.१३००-३४८००
१२	लघुलेखक	१	--	--	१	रु.१२००-२०२००
१३	कन्साल ऑपरेटर	३	--	३	--	रु.१३००-३४८००
१४	कंट्रोल ऑसिस्टंट	१	--	--	१	रु.१२००-२०२००
	एकूण	५३	१५	१४	२४	

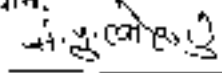
७. वरील सज्जपत्रित अधिका-यांच्या वेतन व भत्ते यांप्रत्यर्थ वेणारा खर्च " आन्वय शिक्षण व क्रीडा विभाग - मागणी क्रमांक डू - २, २२०२, सर्वसाधारण शिक्षण, ०२, माध्यमिक शिक्षण, ००१ संचालन व प्रशासन - ००१ (००) (०१) महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ (२२०२ ०२६ २) या लेखाशिर्षकाखाली दाखवाण्यात यावा व यामुर्व खर्चाची प्रतिपत्ती राज्यमंडळाने व विभागीय शिक्षण मंडळानी शारानाम करावी, तर असाज्जपत्रित कर्मचा-यांचे वेतन व भत्ते यांप्रत्यर्थ वेणारा खर्च मंडळाकडे जमा होणा-या रकमेतून भरवावा.

८. सचिव, महाराष्ट्र राज्य माध्यामिक व उच्च माध्यामिक शिक्षण मंडळ, पुणे व शिक्षण संचालक, माध्यामिक व उच्च माध्यामिक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी वरीलप्रमाणे नव्याने निमांण केलेली शतर्पांकृत अधिका-यांची व प्रराजर्पांकृत कर्मचा-यांची पदे भरण्याबाबतची पुढील आवश्यक ती कार्यवाही तात्काळ करावी.

९. शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग क्रमांक अथम - ५९१० / (१०६/१०) / अथमंकल्प, दिनांक १५ फेब्रुवारी, २०११ अन्वये २२०२, सर्वसाधारण शिक्षण, ०२-माध्यामिक शिक्षण, ००१-संचालन व प्रशासन, (००) (०२) नवीन विभागीय कोकण शिक्षण मंडळाची स्थापना करणे (२२०२H-१०२), ३६ सहायक अनुदाने (वेतनेतर) या लेखाशिर्षांतर्गत करण्यात आलेली तरतूद मंडळाचे प्रार्थमिक खर्चे भारविण्याकरिता (फर्निचर व माधान यामधी खरेदी, वाहन खरेदी व हुमरत बांधकाम) करण्यात यावा व त्याबाबतचा प्रारंभपूर्वी अहवाल शासनास सादर करावा.

१०. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक क्रमांक २०११०३१११०२९८६१०१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व तयारी,

(सं.पु.शांरगडे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति.

मा.राज्यपालांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई.

मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

मा.उप मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानसभा / विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.

मा.मंत्री (शालेय शिक्षण) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

मा.राज्यमंत्री (शालेय शिक्षण) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य माध्यामिक व उच्च माध्यामिक शिक्षण मंडळ, शिवाजी नगर, पुणे.

शिक्षण संचालक (माध्य.व उच्च माध्य.), महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

सर्व विभागीय अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य माध्यामिक व उच्च माध्यामिक विभागीय शिक्षण मंडळ,

सर्व विभागीय शिक्षण उपसंचालक,

गृहनिर्वाणपाल, महाराष्ट्र-१/ २, मुंबई/ नागपूर,

सहासंचालक, मार्गती व जनसंपर्क, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

निघड नस्ती (उर्मांश-२).

माध्यमिक शाळा प्रमाणापत्र परीक्षा व उच्च माध्यमिक प्रमाणापत्र परीक्षा यामध्ये गुणवत्ता यादीत धरण्या क्रमांकाचे स्थान मिळविणा-या विद्यार्थ्यांच्या पुढील शिक्षणासाठी आर्थिक सहाय्य देण्याची योजना.....

महाराष्ट्र शासन
शिक्षण व सेवायोजन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: स्पईडी १०८३/१८१६२५[२३१७]साशि-५,
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई-४०० ०३२,
दिनांक:- १७ मे, १९८४.

शासन निर्णय:- माध्यमिक शाळा प्रमाणापत्र व उच्च माध्यमिक प्रमाणापत्र परीक्षा व यामध्ये परचा क्रमांक मिळविणा-या गुणवान विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक गुणवत्तेस आर्थिक अडथळीमुळे बाधा पोटोचू नये म्हणून आणि त्यांची गुणवत्ता वाढविणे शक्य व्हावे व त्याचीने त्यांच्या बुध्दिमत्तेचा फायदा समाजास व राज्यास जल्ल देता यावा, या उद्देशाने असा विद्यार्थ्यांना पुढील शिक्षणासाठी आर्थिक सहाय्य देण्याचा प्रश्न शासनाच्या विचाराधीन होता. याबाबत साकल्याने विचार करून शासनाने असा निर्णय घेतला आहे की, मार्च १९८४ मध्ये झालेल्या व त्यानंतर वापुढे दरवर्षी मार्च, एप्रिल मध्ये होणा-या माध्यमिक शाळा प्रमाणापत्र परीक्षा व उच्च माध्यमिक प्रमाणापत्र परीक्षा यामध्ये परचा क्रमांक मिळविणा-या गुणवान विद्यार्थ्यांना आर्थिक सहाय्य देण्याची योजना १९८४-८५ च्या शैक्षणिक वर्षापासून कार्यान्वित करण्यात यावी. या निर्णयानुसार शासन खालील योजनेस मंजुरी देत आहे.

१. गुणवान विद्यार्थ्यांची निवड:- महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळाच्या पुणे, नागपूर व औरंगाबाद या तीन विभागातील परीक्षेत गुणवान विद्यार्थ्यांची प्रतिवर्षी खालील प्रमाणी निवड करण्यात यावी.

[अ] माध्यमिक शाळा प्रमाणापत्र परीक्षा:-

- १) सर्वसाधारण गुणवत्ता यादीमधून पाहिले पाच विद्यार्थी ५
- २) गुणवत्तेनुसार पाहिल्या शींग गुणी ३
- ३) गुणवत्तेनुसार मानासपत्रातील विद्यार्थ्यांमधून पाहिले तीन विद्यार्थी ३

शिक्षण विभागात रेषुणा १११

तीन विभागीय मंडळातील
विद्यार्थ्यांची एकूण संख्या ३३

[दोस] सर्वसाधारण गुणवत्ता परीक्षा:-

१] सर्व साधारण गुणवत्ता यादीसमूह पहिले पांच विद्यार्थी	५
२] गुणवत्तेनुसार पहिल्या दोन मुली	२
३] नागासर्वगीय विद्यार्थ्यांमधून पहिले दोन विद्यार्थी	२
४] विज्ञान विद्याशाखेतील पहिले दोन विद्यार्थी	२
५] कला विद्याशाखेतील पहिले दोन विद्यार्थी	२
६] वाणिज्य विद्याशाखेतील पहिले दोन विद्यार्थी	२

प्रत्येक विभागात एकूण १५

तीन विभागीय मंडळातील विद्यार्थ्यांची एकूण संख्या ४५

टीप:-

[१] वरील दोन परीक्षांत सर्वसाधारण गुणवत्ता यादीतील पहिल्या पांच विद्यार्थ्यांमध्ये कोणी मुली व भागासर्वगीय विद्यार्थी आले तर त्यांच्या व्यतिरिक्त मुली/भागासर्वगीय विद्यार्थ्यांसाठी ठरवून दिलेल्या स्थानां जागांसाठी गुणवत्तेनुसार अन्य विद्यार्थ्यांची निवड केली जाईल.

[२] विज्ञान, कला व वाणिज्य या विद्याशाखांतील पहिल्या दोन विद्यार्थ्यांमध्ये कोणते विद्यार्थी सर्वसाधारण गुणवत्ता यादीत येतील त्यांना सर्वसाधारण गुणवत्ता यादीतील विद्यार्थी म्हणून गणण्यात येईल व त्यांच्या शेवटी संबंधित विद्याशाखेतील आपापची विद्यार्थ्यांची निवड केली जाणार नाही. उदा. सर्वसाधारण गुणवत्ता यादीतील पहिल्या पांच विद्यार्थ्यांमध्ये विज्ञान विद्याशाखेतील एक विद्यार्थी असेल तर विज्ञान विद्याशाखेच्या यादीत दोन शेवटी एक विद्यार्थ्यांची निवड केली जाईल. जर सर्वसाधारण गुणवत्ता यादीत विज्ञान विद्याशाखेतील दोन किंवा अधिक विद्यार्थी असतील तर त्या शाखेच्या यादीत आपापची होणारी विद्यार्थ्यांची निवड केली जाणार नाही.

२. श्री.नेहाजी गुण. नि. या घावघाचे आर्थिक सहाय्य:-

[१] शासन मान्य व अनुदानित कनिष्ठ महाविद्यालये/महाविद्यालये पासमध्ये मान्य दराने आकारल्या जाणाऱ्या सर्व प्रकारच्या फीची प्रतीपूर्ती, शांत प्रवेश फी, सत्र फी, शिक्षण फी, ग्रंथालय फी, प्रयोग शाळा फी, प्रिंसिपल फी व परीक्षा फी यांचा समावेश आहे. शिवाय अनुदानित पत्र शासनमान्य अशा अभियांत्रिकी/वैद्यकीय महाविद्यालयात अधून तांत्रिक शिक्षण संस्थेत प्रवेश घेणा-या विद्यार्थ्यांना अनुदानित अभियांत्रिकी/वैद्यकीय महाविद्यालय,

(2)

10/11

(3)

तांत्रिक संस्था यामध्ये आकारल्या जाणा-या फीच्या दराने प्रतिपूर्ती करण्यात यावी.

[२] उच्च माध्यमिक परीक्षा सेंटर/तांत्रिक परीक्षा सेंटर/विद्यापीठ यांनी आकारलेल्या परीक्षा फीची प्रतिपूर्ती.

[३] पसलीगृहात प्रवेश घेतल्यास पसलीगृह फी प्रत्येक सत्रासाठी रु ३००/- पर्यंत.

[४] भोजन खर्च दरमहा रु १५०/- सर्व विद्यार्थ्यांसाठी.

[५] वैद्यकीय खर्च-प्रत्यक्ष खर्च किंवा वार्षिक रु १२०/- यापैकी जी रक्कम कमी असेल तेवढी रक्कम.

[६] पुस्तके, कवचा व इतर शैक्षणिक साहित्य साठी सहाय्य वारी दर्शविल्याप्रमाणे:-

अभ्यासक्रम	वार्षिक रक्कम [रुपये]
१] वनिकुठ महाविद्यालये	३००
२] महाविद्यालये [विज्ञान वर्धापित]	५००
३] विज्ञान, वैज्ञानिक, पशु-वैद्यकीय महाविद्यालये	७००
४] पदविका अभ्यासक्रम	५००
५] वैद्यकीय /अभियांत्रिकी महाविद्यालये	१०००

३. या योजनेचा लाभ मिळण्यासाठी तसेच तो दरवर्षी पुढे चालू ठेवण्यासाठी विहित केलेले निगम:-

[१] या योजनेखाली मदतीत पात्र होण्यासाठी पात्रांच्या उत्सन्नाधी अट नाही.

[२] विद्यार्थ्यांनी जी अभ्यासक्रम घेतला असेल ती त्याने किमान त्या अभ्यास क्रमाच्या प्रथम पदवी/पदवीका पर्यंत पूर्ण केला पाहिजे. मागेच अभ्यासक्रम सोडून दिल्यास पूर्वी दिलेली सर्व रक्कम त्याचिठ्ठ/पासबांधित करून करण्यात येईल.

[३] एकदा निवडलेल्या अभ्यासक्रमात बदल करायचा असल्यास त्यासाठी विद्यार्थ्यांनी शिक्षण संचालकांची पूर्व संमती घेणे आवश्यक आहे. पूर्व परवानगी शिवाय अभ्यासक्रमात बदल केल्यास या योजनेखाली मिळणारी मदत बंद होईल.

[४] एखादा अभ्यासक्रमासाठी ज्या कालावधीसाठी मदत मिळाली आहे तेवढ्या कालावधीसाठी पूर्व परवानगीने बदल केलेल्या अभ्यासक्रमासाठी मदत मिळणार नाही.

[५] विविध शुल्कांची [फीची] प्रतिपूर्ती शासनाने किंवा संबंधित विद्यापीठाने मान्य केलेल्या दरानुसार केली जाईल.

[६] या योजनेचा लाभ घेत असताना संबंधित विद्यार्थ्यांना केंद्र अथवा राज्य शासनाच्या इतर कोणत्याही शिक्षवृत्तीचा अथवा सवलतीचा लाभ देता येणार नाही. मात्र मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांच्या बाबतीत ही उट लागू नाही. त्यांना केंद्र शासनाच्या व राज्य शासनाच्या इतर शिक्षवृत्तीचा/अन्य सवलतीचा लाभ देता येईल. केंद्र/राज्य शासनाच्या शिक्षवृत्ती/सवलतीनुसार शिक्षण फी किंवा परीक्षा फीची भरपाई होत असेल तर अशी शिक्षण फी किंवा परीक्षा फी मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांनी या योजनेखाली घेऊ नये.

[७] मंत्र झालेली मजत घालील जटीची पूर्तता झाल्यात पुढे यास राहिल:-

- अ) विद्यार्थ्यांनी कमीत कमी ७० टक्के गुण प्राप्त झाले पाहिजेत व पुढील वर्गात प्रवेश घेतला पाहिजे.
- ब) वर नमूद केली सवलत फक्त एका अभ्यासक्रमासाठी फक्त एकदाच मिळू शकेल.
- क) विद्यार्थ्यांनी प्रथम, प्रगती समाधानकारक पाहिजे.
- ड) एका संस्थेतून इतर-या संस्थेत प्रवेश घेण्यापूर्वी शिक्षण संचालकांनी पूर्व परवानगी घेणे आवश्यक आहे.

२. ही योजना शिक्षण संचालक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्यामार्फत राबविण्यात यावी. शिक्षण संचालक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळाच्या माध्यमिक शाळा प्रमाण-पत्र परीक्षा व उच्च माध्यमिक प्रमाणपत्र परीक्षा या परीक्षांचे निकाल जाहीर झाल्यानंतर लगेच गुणसूची यादीच्या आधारे वरील योजनेत नमूद केल्याप्रमाणे पात्र असणा-या विद्यार्थ्यांना निवड पत्र पाठवावे. संबंधित विद्यार्थ्यांनी या योजनेचे निष्पत्तीसह माग्य असल्याचे संमतीपत्र शिक्षण संचालकांकडे पाठविणे आवश्यक आहे.

३. या योजनेनुसार होणारा खर्च १) कनिष्ठ महाविद्यालयात शिक्षण घेत असलेल्या विद्यार्थ्यांचे बाबत "२०७-शिक्षण-डी-निधीपाठी पूर्व शिक्षण[इकल्यू] शिक्षवृत्त्या[इकल्यू][बी] पंचवार्षिक योजना[डी] गुणवान विद्यार्थ्यांना आर्थिक सहाय्य" व [२] महाविद्यालयात/तंत्रनिष्ठतेनात शिक्षण घेत असलेल्या विद्यार्थ्यांबाबत "२०७-शिक्षण [इ] निधीपाठीम व इतर उच्च शिक्षण [इबी] शिक्षवृत्त्या [अबी] [२] पंचवार्षिक योजना[तर्गत] योजना[एल]

* इ] शासन निर्णय ३२२०२-तंत्र-शिक्षण आणि शोधा/उच्च शिक्षण
 नं. एफ ई. १०८५/५९००५ [२०] /अबी-४ दि. २० जाने २०१३-२०१४
 " गुणवान - शिक्षण संचालक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे - - - - -
 - - - - - शासन निर्णय - ३०२१ - २०१३ - २०१४

गुणावान विद्यार्थ्यांना आर्थिक सहाय्य" या अधिनियमाची सर्वोपलब्धता प्राप्त व
स्थापनाची प्रतिक्रिया मंत्रालयाने तसेच तसेच शासनाच्या माध्यमातून घेतली.

२. हा शासन निर्णय, नियोजन विभाग/वित्त विभाग यांच्याशी विचारविनिमय
काल ० चित्त विभागाच्या सक्षमतेने त्यांच्या अनीपचारिक संदर्भ क्र. २४९/इएफएपी-५
दिनांक २२/८४ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार न नांताने,

श्री. ग. खारकर

[अ. ग. खारकर]

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

शिक्षण संचालक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

शिक्षण संचालक [उच्च शिक्षण], महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

तंत्र शिक्षण संचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

वैयक्तिक शिक्षण संचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक परीक्षा मंडळ, पुणे.

सचिव, विभागीय मंडळ, महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक परीक्षा मंडळ,

पुणे/नागपूर/औरंगाबाद,

सर्व विभागीय शिक्षण उपसंचालक,

सर्व विभागीय तंत्र शिक्षण उपसंचालक,

सर्व शिक्षण परिषदांचे शिक्षणाधिकारी [माध्यमिक]

शिक्षण निरीक्षक, मुहान्मुंबई,

महालेखापाल, महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/नागपूर,

संचालक, लेखा व कोषागारे, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई,

अभिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.

निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.

वित्त विभाग [इएफएपी-५]

नियोजन विभाग,

वैयक्तिक शिक्षण विभाग,

समाज कल्याण सांस्कृतिक कार्य व क्रीडा व फॅशन विभाग

महाराष्ट्र शासन, नांदेडी व जनसंपर्क, मंत्रालय, मुंबई [प्रसिध्दीपत्रक काढून या योजनेस

सर्व माध्यमान्वये प्रसिध्दी देण्याकरीता]

शिक्षण व सेवायोजन विभागातील सर्व कार्यालये,

निवृत्त फर्हल.